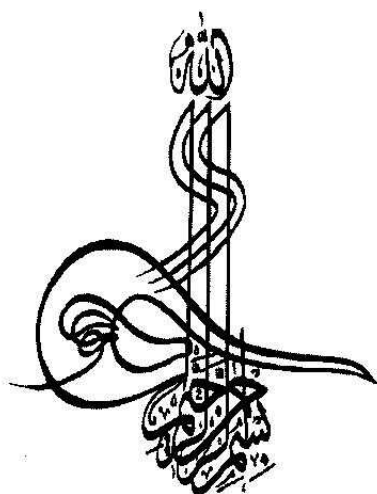

معماری و فضاهای شهری

(بررسی و شناخت اصول طراحی فضاهای شهری)

تألیف:

مهسا جوادی

سرشناسه: جوادی، مهسا
 عنوان و نام پدیدآور: معماری در فضاهای شهری (بررسی و شناخت اصول طراحی در فضاهای شهری) / تألیف مهسا جوادی
 مشخصات نشر: اردبیل: باغ رضوان، ۱۳۹۸.
 مشخصات ظاهری: ۲۱۴ص.: مصور، جدول، نمودار
 شابک: ۷۹۳۱-۶۰۰-۹۷۸-۳۱-۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 یادداشت: کد اننامه: ص. ۲۲۰-۲۲۳
 موضوع: فضا در معماری
 موضوع: شهرسازی - طرح و برنامه ریزی
 رده بندی کنگره: ۷۹۳۱ / ۶۰۰ / ۹۷۸ / ۳۱ / ۸
 رده بندی دیویی: ۷۹۳۱ / ۶۰۰ / ۹۷۸ / ۳۱ / ۸

- نام کتاب : معماری در فضاهای شهری
- مؤلف : مهسا جوادی
- ناشر : انتشارات باغ رضوان
- طراح و صفحه آرا : رضا محمودی شیران
- چاپ و صحافی : شقایق
- قطع : وزیری
- نوبت چاپ ، سال : اول ، ۱۳۹۸
- تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
- قیمت : ۶۵,۰۰۰ ریال
- شابک : ۷۹۳۱-۶۰۰-۹۷۸-۳۱-۸

ISCN : 978-600-7931-31-8

کلیه حقوق قانونی و مادی و معنوی برای مؤلف و ناشر محفوظ است. هیچ شخص حقیقی یا حقوقی حق تکثیر تمام یا قسمتی از این مجموعه را ندارد. در صورت مشاهده تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

آدرس انتشارات : اردبیل، میدان ورزش، اول خیابان معادی، روبروی بانک ملی

۳۳۲۳۸۲۷۱-۰۴۵-۰۹۱۴۴۵۲۱۵۰۷

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۹
فصل اول: فضاهای شهری.....	۱۱
۱-۱- واژه‌شناسی.....	۱۳
۱-۱-۱- تعریف فضا:.....	۱۳
۱-۱-۲- مفهوم فضای شهری:.....	۱۸
۱-۲- انواع فضاهای شهری.....	۲۰
۱-۲-۱- فضاهای شهری گذشته:.....	۲۰
۱-۲-۲- فضای شهری فعلی.....	۳۰
۱-۲-۳- فضای شهری آینده.....	۳۱
۱-۲-۴- فضای شهری مثبت.....	۳۵
۱-۳- معیار زیبایی فضاهای شهری.....	۳۶
۱-۳-۱- معنا، ادراک و آموزش فضای شهری.....	۳۷
۱-۴- فضاهای شهری در فرهنگهای مختلف.....	۴۱
۱-۴-۱- فضاهای شهری ایران (شناخت الگوها و ساختار فضایی شهرهای گذشته ایران).....	۴۳
۱-۴-۲- فضای شهری در غرب.....	۵۸
فصل دوم: طراحی فضای شهری.....	۶۱
۲-۱- ارتباط معماری و فضای شهری.....	۶۵
۲-۲- مروری بر تئوریهای طراحی در فضاهای شهری.....	۶۹
۲-۲-۱- طراحی زمینه‌گرایی.....	۷۱
۲-۲-۲- طراحی مکانگرا.....	۷۳
۲-۳- ضوابط و ایده‌های کلی طراحی در فضاهای شهری.....	۷۹
۲-۳-۱- طراح شهری.....	۷۹
۲-۳-۲- حفظ تحرک و جنب و جوش.....	۷۹
۲-۳-۳- ارتباط فضا و بافت مجاور.....	۸۰
۲-۳-۴- احتراز از الگوهای بیگانه.....	۸۰
۲-۳-۵- الگوهای چند عملکردی فضاها.....	۸۱

۸۱	۲-۳-۶- تفکیک فعالیت‌ها.....
۸۲	۲-۳-۷- تعریف فضاها.....
۸۲	۲-۳-۸- ناسازگاری فعالیت‌ها.....
۸۳	۲-۳-۹- الویت دادن به پیاده‌ها.....
۹۰	۲-۳-۱۰- استفاده از ابزار طراحی.....
۹۱	۲-۳-۱۱- توجه به طراحی کل هر فضا.....
۹۲	۲-۳-۱۲- منطقه‌بندی.....
۹۴	۲-۳-۱۳- کنترل عوامل اقلیمی در فضاهای شهری.....
۹۵	۲-۳-۱۴- تعیین تکلیف برای فضاهای شهری رها شده و غیر قابل دفاع.....
۹۵	۲-۳-۱۵- تأمین وسائل شهری لازم در مکان‌های مناسب.....
۹۶	۲-۴- کیفیت فضاهای شهری.....
۹۶	۲-۴-۱- اندازه.....
۹۷	۲-۴-۲- ارتفاع پارچه بدنه.....
۹۷	۲-۴-۳- شکل.....
۹۸	۲-۴-۴- کف‌سازی.....
۹۹	۲-۴-۵- تداوم.....
۱۰۰	۲-۴-۶- ویژگیهای معماری.....
۱۰۱	۲-۴-۷- المانهای شهری.....
۱۰۳	۲-۵- طراحی محورهای پیاده در فضاهای شهری.....
۱۱۱	فصل سوم: اصول و معیارهای عملی در طراحی فضاهای شهری.....
۱۱۳	۳- قواعد و معیارهای طراحی در فضاهای شهری.....
۱۱۵	۳-۱- نظم.....
۱۱۷	۳-۲- وحدت.....
۱۱۸	۳-۳- ترکیب و وحدت.....
۱۲۱	۳-۴- هماهنگی.....
۱۲۳	۳-۵- هماهنگی و عدم هماهنگی.....
۱۲۴	۳-۶- زمینه‌گرایی.....

۱۲۵.....	۳-۷- تقابل و تباین.....
۱۲۶.....	۳-۸- تقارن.....
۱۲۸.....	۳-۹- تعادل.....
۱۲۹.....	۳-۱۰- تکرار و ریتم.....
۱۳۱.....	۳-۱۱- ارتباط و مجاورت.....
۱۳۱.....	۳-۱۲- مقیاس، نسبت، تناسب و مقیاس انسانی.....
۱۳۴.....	۳-۱۳- ترکیب اشکال.....
۱۳۵.....	۳-۱۴- بانگی و دو گانگی (نما).....
۱۳۵.....	۳-۱۵- ترکیب و ارتباط، وزنه ها.....
۱۳۷.....	۳-۱۶- مرکزیت.....
۱۳۷.....	۳-۱۷- استحکام بصری.....
۱۳۷.....	۳-۱۸- همانندی.....
۱۳۸.....	۳-۱۹- وسعت و ریتم های عمودی (نم - ساء- تمانها).....
۱۳۹.....	۳-۲۰- فرم و ترکیب ساختمانها.....
۱۴۰.....	۳-۲۱- تداوم شکلی.....
۱۴۰.....	۳-۲۲- ساختمانهای واقع در تقاطعها.....
۱۴۱.....	۳-۲۳- اصول اتصال و اتحاد.....
۱۴۳.....	۳-۲۴- ترتیب بدنه، ارتباط و مجاورت (خیابانها و مغازهها).....
۱۴۵.....	۳-۲۵- عقب نشینی در طبقات.....
۱۴۵.....	۳-۲۶- مجاورت و ترکیب بدنه ساختمانهای جدید با بدنه ساختمانهای قدیم.....
۱۴۶.....	۳-۲۷- رنگ، مصالح.....
۱۴۶.....	۳-۲۸- انعکاس.....
۱۴۷.....	۳-۲۹- معیارهای ملموس.....
۱۵۱.....	۳-۳۰- ترکیب متعادل توده و فضا.....
۱۵۳.....	۳-۳۱- وحدت فضایی و شکلی خیابان، ترکیب بدنه ها.....
۱۵۵.....	۳-۳۲- ویژگیهای نمای مطلوب میدان یا خیابان.....
۱۵۹.....	فصل چهارم: بررسی نمونه های موردی (میدان، خیابان، بازار).....

۱۶۱	۴-۱- میدان
۱۶۱	۴-۱-۱- ویژگیهای میدان
۱۶۴	۴-۱-۲- تعاریف میدان
۱۶۶	۴-۱-۳- خصوصیات حجمی میدان
۱۶۸	۴-۱-۴- استفاده از میدان در عصر کنونی
۱۷۱	۴-۱-۵- سیر تاریخی میدان در شهرهای اروپایی
۱۷۴	۴-۱-۶- تئوریا و دیدگاهها (میدان، به مثابه فضای شهری)
۱۹۰	۴-۲- خیابان
۱۹۰	۴-۲-۱- مفهوم و ویژگیهای خیابان
۱۹۳	۴-۲-۲- اصول اساسی طراحی خیابان
۱۹۸	۴-۲-۳- باریکهای اصلی برای طراحی شبکه راههای شهری
۱۹۹	۴-۳- بازار
۱۹۹	۴-۳-۱- شناخت کالبدی بازار
۲۰۰	۴-۳-۲- عوامل اصلی در شکل گیری بازار
۲۰۴	۴-۳-۳- فضاهای بازار سنتی
۲۰۹	۴-۳-۴- محلات و بازار سنتی
۲۱۰	۴-۳-۵- روابط انسان و بازار
۲۱۱	۴-۳-۶- ساختار بازار
۲۱۳	منابع:

پیشگفتار

بافت هر شهر ضمن دارا بودن شخصیت و هویتی ویژه، منعکس کننده شخصیت مدنی کل شهر در خود است. لذا لزوم حفاظت و توجه به فضاهای شهری چند برابر می‌گردد. طراحی فضاهای شهری بخش بسیار مهم و حساسی از هویت شهروندان یک شهر به شمار می‌رود، بدین معنا که چگونه می‌اندیشیدند، چه امکاناتی در دسترس داشتند و چه متخصصانی نبوغ خود را ارائه داده اند تا شهری که در آن زندگی می‌کنیم ساخته شده است. زمانی که این عوامل را کنار یکدیگر قرار دهیم تا ترکیبی از یک شهر ارائه شود، سیمای شهر گویای فرهنگ و نگرش آن جامعه می‌باشد. معیارهای فرهنگی، سلیقه شخصی، تفکر و امکانات نهادهای اجتماعی در یک کشور تعیین کننده نمای ظاهری شهری و بالطبع طراحی فضاهای شهری است. بر این اساس، بین ضروریات و نیازهای طراحی شهری به عنوان یک فعالیت تکنیکی و ماکرویک از یک طرف و کوششهای هماهنگ و منسجم جامعه در ساختن شهر از طرف دیگر تعارض وجود دارد. طراحی فضاهای شهری، از یک سو باید حداقل خدمات و امکانات شهری بطور یکسان در اختیار کلیه شهروندان قرار دهد و از سویی دیگر، تنوع و امکان انتخاب جایگزینهای متفاوت را برای گروههای مختلف جامعه فراهم سازد.

یک متدولوژی طراحی که بخواهد با ارزش های فرهنگی جامعه ای که در آن به کار گرفته می‌شود سازگار باشد و آن را محترم بشمارد، باید بتواند طراحی ساختههای کالبدی و تحلیل الگوی فعالیتها را با نیازهای رفتاری مردم و سابقه فرهنگی آنها مرتبط سازد. در صورت تحقق این امر، طراحی فرم شهر و استفاده از آن تبلور واقعی فرهنگ جامعه خواهد بود.

طراحی فضاهای شهری یر چهارچوب کلی فرآیند برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری جامعه، نیاز به یک تشکیلات رسمی دارد تا از این طریق، قشرها و گروههای فرهنگی جامعه، بتواند به ارزش‌ها و آرمانهای خود جامعه عمل ببوشانند، و پیشنهادهای طراحی را که نهایتاً بصورت سرمایه‌گذاری شهری، مرمت، نوسازی، بازسازی و ساخت و حفظ بناها در می‌آید بهتر ارائه دهند. چهره شهری نتیجه امتزاج تفاربهای فرهنگی قشرهای گوناگون است که در فرآیند بحث و تصمیم‌گیری یکدیگر را خنثی می‌کنند. در حال حاضر راه حل‌های کالبدی نیازها و رفتارهای گروه‌ها، قشرهای مختلف را تعمین نموده و سعی دارد که تضادها و تعارضات گروهی را به حداقل برساند. این فرآیند نه متمرکز است و نه غیر متمرکز، بلکه شرایطی بین این دو است، بدین ترتیب از راه حل‌های انحصاری که ممکن است توسط گروه با نفوذ حمایت شود جلوگیری شده و تبلور نادرست گروه‌های متضاد به حداقل ممکن تقلیل می‌یابد.